

「伊勢」と日本スタディプログラム レポート

Monika Filipowska

モニカ・フィリポスカ

(ポーランド・ワルシャワ大学)

Wiosną tego roku, w dniach od 22 lutego do 11 marca, miałam okazję wziąć udział w specjalnym programie „ISE and JAPAN STUDY PROGRAM at KOGAKKAN UNIVERSITY”, który jest corocznie przygotowany i realizowany przez uniwersytet Kogakkan w Ise. Celem tego programu pozostaje poszerzenie wiedzy przybyłych studentów z zakresu historii, obyczajowości i kultury regionu Ise oraz shintō – jednej z najbardziej wpływowych i najważniejszych religii Japonii. Dzięki wykładom, które odbywały się w ciągu tych trzech tygodni, zdobyłam wiele nowych i interesujących wiadomości na te tematy, z którymi nie miałam wcześniej do czynienia albo które znałam bardzo powierzchownie. Dlatego też uważam, że program ten to doskonała szansa na poszerzenie horyzontów oraz zdobycie nowej perspektywy i świeżego spojrzenia – nie tylko na zagadnienia związane z Japonią, ale także zjawiska występujące w naszym kraju.

Najbardziej niezwykłą rzeczą jest dla mnie to, że w tak krótkim czasie byliśmy w stanie zobaczyć tyle ciekawych i pięknych miejsc, wysłuchać wielu inspirujących opowieści. W każdym z muzeów czy świątyń mieliśmy przewodnika, który na bieżąco opowiadał nam o historii i o tym, co widzimy. Ponieważ jestem bardzo zainteresowana i zafascynowana japońską architekturą, to z największą przyjemnością i uwagą słuchałam wykładów i informacji dotyczących tej dziedziny. Podczas pobytu miałam okazję rozszerzyć swoją wiedzę dotyczącą zarówno architektury świątynnej, a ściślej shintoistycznej, jak i architektury miejskiej – chociażby dzięki spacerowi po dzielnicy Kawasaki. Zobaczyliśmy wówczas tradycyjną zabudowę miejską tego regionu, jej cechy charakterystyczne, techniki budowania oraz architekturę mieszkalną – tradycyjne japońskie pokoje, wyłożone matami tatami, z pięknym widokiem na ogród. Muszę w tym miejscu zaznaczyć, że przebywanie w takim pokoju, utrzymanym w stylu wabi, wywarło na mnie ogromne wrażenie.

Jeśli jednak miałabym wskazać jedno miejsce, które szczególnie mi się spodobało i które na długo pozostanie w mojej pamięci, to niewątpliwie wskazałabym świątynię Ise Jingū. To wyjątkowe i piękne miejsce – przede wszystkim ze względu na panującą tam atmosferę i idealną, niespotykaną w Europie, harmonię i współistnienie trzech światów: świata bóstw, natury i świata ludzi. Jest to wyczuwalne już w momencie przekraczania bramy torii – już wtedy wiemy, że mamy do czynienia z miejscem wyjątkowym, pełnym magii i duchowości. Dzięki wykładom zrozumiałam, że Ise Jingū jest jedną z najważniejszych świątyni w Japonii – „reprezentantem shintoizmu”, miejscem zajmującym szczególne miejsce w sercach i umysłach Japończyków. Chcąc dowiedzieć się jeszcze więcej na jej temat i zgromadzić zdobyte informacje, postanowiłam przygotować prezentację właśnie na temat architektury świątyni Ise Jingū, którą wygłosiłam w ostatnim tygodniu programu, jako podsumowanie swojej nauki, przed profesorami uniwersytetu i zaproszonymi gośćmi. Poszukując źródeł do swojego wystąpienia natrafiłam na następujące zdanie, z którym w pełni się zgadzam: „Jeśli chcesz uczyć się japońskiej architektury, zrozumieć ją i poczuć jej piękno, musisz zobaczyć Ise Jingū”.

Oprócz codziennego zwiedzania, niezwykłym doświadczeniem były dla mnie także wszelkiego rodzaju „zajęcia praktyczne”. Działający na uniwersytecie zespół tańca, pod przewodnictwem jednego z

profesorów, nauczył nas jednego z tradycyjnych dla Ise tańców. Próbowaliśmy także tradycyjnych japońskich słodczy i wypełnialiśmy ankietę, w której poproszono nas o odpowiedź na takie pytania jak: które ciastko smakuje nam najbardziej, czy w naszym kraju istnieje słodczyk o podobnym smaku, czy podobają nam się jego walory estetyczne lub co nam się nie podoba, czy polecilibyśmy je swoim przyjaciołom i rodzinie. Kolejnego popołudnia mieliśmy szansę zobaczyć, jak wygląda w środku świątynia shintoistyczna, także pomieszczenie, w którym przebywa bóstwo i do którego zwykli ludzie nie mają wstępu. Zostaliśmy bowiem zaproszeni do świątyni zlokalizowanej na kampusie uniwersytetu, przeznaczonej dla ćwiczeń dla przyszłych mnichów. Oprócz tego mogliśmy, pod okiem jednego z mnichów, przymierzyć stroje, które noszą mnisi i mniszki. Ich założenie nie było prostym zadaniem, ale dzięki pomocy i opiece doświadczonych osób, zakończyło się pełnym sukcesem. Zrobiliśmy sobie także kilka pamiątkowych zdjęć.

Warto nadmienić, że program organizowany przez uniwersytet Kogakkan to także możliwość kulturowej wymiany: rozmów z Japończykami, sprawdzenia i doskonalenia swoich umiejętności językowych, zweryfikowania zgromadzonych przez siebie informacji czy wyobrażeń o Japonii, poznania japońskiej mentalności, sposobu myślenia, rozumienia świata i tradycji Japończyków. Myślę, że jest to możliwość niezastąpiona. Jestem pewna, że podróżując na własną rękę, nie byłabym w stanie tak intensywnie wykorzystać tego krótkiego czasu – dowiedzieć się i zobaczyć tak wiele interesujących rzeczy. Po prawie czterech latach nauki języka japońskiego, historii, kultury, estetyki Japonii samo doświadczenie tego na własnej skórze, zobaczenie na własne oczy tego, o czym się uczyłam, było dla mnie niezwykle i niezapomnianym doświadczeniem. Cieszę się i jestem niezmiernie wdzięczna, że moja pierwsza podróż do Japonii wyglądała w ten sposób i była tak doskonale zorganizowana przez tamtejszy uniwersytet.

今年の春(2月21日から3月12日まで)、私は毎皇學館大学で行われている「伊勢」と日本スタディプログラムに参加しました。このプログラムの目的は「伊勢」および日本について、カリキュラムを通じ学ぶことで、学習者の「伊勢」および日本についての理解を深めることです。また、学んだ内容や感じたことをインターネット等を通じ、発信することで、世界の中での伊勢の知名度向上を図ることも目的としています。

この三週間の授業は、とても面白く、興味深く専門的な話を聞きました。様々な講義と実地学習のおかげで神道と伊勢についての私の知恵がすごく広がったと思います。

私は日本の建築、特に現代建築に強い興味をもっていますので、特にそのことについて、滞在中、学びを深めました。

今回、この日本スタディプログラムのおかげで古い建築様式を多用する神社についても知ることができました。もっとも感動した場所はやはり伊勢神宮でした。そして、伊勢神宮が神社の総本社であることを理解しました。伊勢神宮は、神明造という独特の建築で建てられており、20年ごとに建て替えるという点、つまり古い技術を永遠に継承していくシステムにおいて、そこに最も重要な伝統文化の形を見ることができます。

最終週のプレゼンテーションのために資料を探している時に、次のような文章を見つけました。

「日本の建築を理解し、美しさを享受したいと思うのなら、伊勢神宮を見るのが一番である」。私もこのプログラムでそのことを実感しました。

私にとっては、今回が初めての日本滞在でした。いろいろな面白く珍しいことを体験できたことは今後の研究に役立ちます。このプログラムのおかげで、ヨーロッパでは経験できない文化を学ぶことができました。伊勢の伝統的な名物を食べたり、伊勢音頭を踊ったり、神主の衣装を着用したりした経験を私は生涯忘れないでしょう。個人で日本を旅行する人にはできないことを体験することができました。

伊勢の名物を味わう外食も多く、ポーランドでは決して食べられない本格的な日本食を堪能できました。私にとっては一番美味しいと感じたのは、伝統的な伊勢うどんと内宮で食べた豆腐料理でした。

このプログラムに参加したことで、ヨーロッパを出てみない限り、発見できない他文化圏の文化や習慣をすみずみまで見ることができました。これは書物や映像からでは学べないことで、旅行や実地学習の真髄でもあります。まさに百聞は一見に如かずです。これからさらに日本のことを深く研究したいとの思いを強くした今回の滞在となりました。みなさん、ありがとうございました。